

Yeshua, Farizeeën & halacha

Geheel onderbouwd op de Bijbel

- God bestaat niet.
- Ps 10:4 ; 14:1 & 53:2 >> Er is geen God.
- Deu 19:15 & Mat 18:16 >> Op basis van 2 of 3 getuigen staat een zaak vast.
- Dus >> God bestaat niet!

Versus

Onderbouwd op de gehele Bijbel

Farizeeën

- Tradities werden bediscussieerd (Mat 12:1-8 Mar 7:1-13; Luk 11:37-40).
- Yeshua is tegen hun “huichelarij” & blindheid (Mat 23; Joh 9).
- Nicodemus (Joh 3:1-10; 7:50; 19:39) en Gamaliël (Hand 5:34; 22:3).
- Hadden ook "schriftgeleerden" (Hand 23:9).
- Hadden ook "discipelen" (Matt 22:16; Mar 2:18/Luc 5:33).
- Paulus was een farizeeër (Fil. 3:5; Hand 23:6; 26:5).
- Ook andere farizeeën volgden Yeshua (Hand 15:5).
- Omdat zij van het volk waren >> logisch dat er veel contact is met Yeshua.
- Verhitte discussies waren normaal binnen de groep. (Luk 22:24 Hand 15:2).

Farizeeën

- Geliefd bij en gerespecteerd door het volk.
- Vrije wil van de mens & alwetendheid en voorbestemming van en door God.
- Opstanding v/d doden (Hand 23: 1-8), engelen en wonderen (Mat 12:27).
- Sabbatsrust, zuiverheidsrituelen, tienden en kosjer.
- Twee belangrijke stromingen (Hillel & Shammai).
- Hillel gezien als zeer geduldig, vredelievend en toegankelijk.
- Shammai gezien als intens patriottisch en daardoor zeer onbuigzaam.
- Scheiden >> immoreel gedrag (Shammai), praktisch elke reden (Hillel).
- Kopje schoon >> Buitenkant (Shammai), binnenkant (Hillel).
- Zieken bezoek Shabbat >> niet toegestaan (Shammai), toegestaan (Hillel).
- Torah studeren >> Alleen waardigen (Shammai), iedereen (Hillel).
- “Evangelisatie” >> 18 artikelen tegen (Shammai), openstaand (Hillel).

Yeshua & Polemieek

- De anti-Joodse laster van het Nieuwe Testament en de conventies van de oude polemieek (Lucas T. Johnson).
- Het jodendom v/d 1e eeuw was niet homogeen, maar divers en diep verdeeld.
- De laster van het NT is typerend voor de laster die wordt aangetroffen onder rivaliserende aanhangers van een filosofische traditie en wordt wijdverbreid aangetroffen onder Joden en andere Hellenisten.
- Yebamot 16a 8 Een rabbi noemde zijn jongere broer de “eerstgeboren zoon van Satan” omdat hij het, op een bepaald punt, eens was met halacha van Shammai.
- Hij zei tegen de menigte die gedoopt wilde worden, adderengebroid ... en de menigte vroeg hem wat moeten wij dan doen? (Luk 3:7-10)

Polemiek Essenen over buitenstaanders

- De vuistregel van Qumran lijkt te zijn dat je niet genoeg slechte dingen over buitenstaanders kunt zeggen:
- Het zijn 'zonen van de put' die voortkomen uit een geest van valsheid en worden geregeerd door een engel van duisternis.
- Ze wandelen op de weg van goddeloosheid.
- God haat hen en heeft wraak voor hen gepland.
- Hebzucht en traagheid bij het zoeken naar gerechtigheid,
- goddeloosheid en leugens, hoogmoed en trots, valsheid en bedrog,
- wreedheid en overvloedig kwaad,
- opvliegendheid en veel dwaasheid van ontucht in dienst van onreinheid,
- een godslasterlijke tong, blindheid en doof, een stijve nek en zwaar hart,
- zodat een man alle wegen van duisternis en bedrog bewandelt (IQS 4:9-14).

Polemiek Essenen over buitenstaanders

- Een van de rituelen van de sekten is het uitroepen van vloeken tegen zulke "mannen van het lot van satan":
- Wees vervloekt door al uw schuldige goddeloosheid!
- Moge hij je overleveren aan marteling door toedoen van alle aanstichters van wraak!
- Wees vervloekt zonder genade vanwege de duisternis van uw daden!
- Wees verdoemd in de schimmige plaats van eeuwig vuur!
- Moge God geen acht slaan op u wanneer u hem aanroept, noch u vergeven door uw zonden uit te wissen!
- Moge hij zijn boos gezicht naar je opheffen in wraak!
- Moge er geen vrede zijn in de monden van degenen die vasthouden aan de vaders! (IQS 2:4-10)
- Dit alles was niet alleen gericht aan heidenen, maar ook aan:
- Joden die niet overeenkwamen met hun ideeën van zuiverheid...

Mattheüs 23

- Mat 23:1-3 Luister naar de Farizeeën en doe wat ze zeggen.
- Mat 23:3-4 Waarschuwing mbt het verschil tussen leer & praktijk.
- Mat 23:5-7 Motivatie >> de (belangrijkste) drijfveer is aanzien bij mensen.
- Mat 23:8-12 Wat ziet God graag >> Nederigheid ergo dienaren.
- Mat 23:13-15 Huichelarij is een gevaarlijke deceptie.
- Mat 23:16-22 Gebruik de juiste logica >> Zweren bij (inhoud) Torah.
- Mat 23:23 Juiste prioriteiten >> Voorrang betekent niet afschaffen.
- Mat 23:24-28 Hypocrieten >> binnenkant belangrijk niet de buitenkant.
- Mat 23:29-39 Oordeel Jeruzalem voor eeuwenlange hardnekkigheid.
- Leermeesters zullen een zwaarder oordeel ontvangen (Jac 3:1).
- Toch hadden ze (over het algemeen) de juiste leer, en heeft Hij ons (in lijn met Torah) medegedeeld de Farizeeën niet zomaar aan de kant te schuiven ...

Luister naar de Farizeeën en doe wat ze zeggen:

- Mat 23:1-3 Toen sprak Jezus tot de menigte en tot Zijn discipelen:
- De schriftgeleerden en de Farizeeën zijn gaan zitten op de stoel van Mozes; daarom, **al wat zij u zeggen dat u in acht moet nemen, neem dat in acht en doe het;**
- Hoe kan Hij dat zeggen, is dat wel conform Torah?
- Ex 18:25 Mozes koos daarom uit heel Israël bekwame mannen en stelde hen aan als hoofd over het volk ...
26 Zij oordeelden altijd over het volk. De moeilijke zaken brachten zij bij Mozes, maar over elke kleine zaak oordeelden zij zelf.

- Deu 17:8 Als bij de rechtspraak een zaak voor u te moeilijk is, bij geschilpunten binnen uw poorten met betrekking tot bloedvergieten, rechtsvordering of geweldpleging, dan moet u opstaan en naar de plaats gaan die de HEERE, uw God, zal uitkiezen.
- 9 Dan moet u naar de **Levitische priesters gaan, en naar de rechter** die er in die dagen is, en hen raadplegen. Zij zullen dan een gerechtelijke uitspraak voor u doen. 10 En u moet handelen overeenkomstig de uitspraak die zij u bekendmaken, vanuit die plaats die de HEERE zal uitkiezen. U moet nauwlettend handelen overeenkomstig alles wat zij u leren.
- 11 **Overeenkomstig de wetsregel die zij u leren**, en overeenkomstig het vonnis dat zij voor u uitspreken, **moet u handelen**. U mag van de uitspraak die zij u bekendmaken, niet afwijken, naar rechts of naar links.
- 12 De man echter die overmoedig handelt, door niet te luisteren naar de priester die daar staat om de HEERE, uw God, te dienen, of naar de rechter, die man moet sterven. Zo moet u het kwaad uit Israël wegdoen.

Luister naar de Farizeeën en doe wat ze zeggen:

- Mat 23:1-3 ... al wat zij u zeggen dat u in acht moet nemen, neem dat in acht en doe het ...
- **1)** Ex 18:25-26 Mozes koos daarom uit heel Israël bekwame mannen en stelde hen aan als hoofd over het volk ... Zij oordeelden altijd over het volk ...
- **2)** In Deu 17:8-12 deelt God dus de autoriteit uit naar de Levieten en rechters.
- **3)** Gen 49:10 De scepter zal van Juda niet wijken en evenmin de heersersstaf van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Hem zullen de volken gehoorzamen.
- **4)** Waar is die autoriteit overgeheveld naar een ander? (Deu 18:15-19)
- In Mat 23:2-3 zegt Yeshua dat we naar de Farizeeën en Schriftgeleerden moeten luisteren...

Rabbi was een term voor Farizeeën.

- Er zijn GEEN voorbeelden van de term rabbi bij de andere Joodse groepen.
- Mat 26:25,49;
Mar 9:5, 10:51, 11:21, 14:45;
John 1:38,49, 3:2, 4:31, 6:25, 9:2 11:8, 20:16

Farizeeën stonden niet op goede voet met Herodus:

- De sekte van de Farizeeën die de gewoonte had om koningen tegen te werken ...profeteerden dat God verordende dat Herodus zijn koningschap zou eindigen ...
- Dus vermoordde de koning die Farizeeën (Josephus Antiquities 17:2 4:41-44).
- Luk 13:31 Op diezelfde dag kwamen er enige Farizeeën en zeiden tegen Hem: Ga weg en vertrek vanhier, want Herodes wil U doden.

Yeshua bevond zich onder de Farizeeën:

- Joh 1:24-27 En zij die gestuurd waren, behoorden tot de **Farizeeën**, 25 en zij vroegen hem: *Waarom doopt u dan, als u de Christus niet bent, en Elia niet, en evenmin de Profeet?*
- 26 Johannes antwoordde hun: Ik doop met water, **maar midden (μέσος) onder u staat Hij** Die u niet kent.
- 27 Hij is het Die na mij komt, Die vóór mij geworden is, bij Wie ik het niet waard ben de riem van Zijn sandalen los te maken.

- Mat 14:24 schip was **midden (μέσος)** op zee.
- Johannes de Doper vertelt de Farizeeën dat Yeshua zich onder hun / temidden van hun / in hun midden, bevind.
- Niet midden tussen de Sadduceeën of Herodianen maar de Farizeeën.

Tefiliem en tziettziet worden in één adem genoemd

- Mat 23:5 Al hun werken doen zij **om door de mensen gezien te worden**, want zij maken hun gebedsriemen breed en de kwastjes aan hun kleren groot.
- gebedsriemen en tziettziets worden in één adem genoemd >> geen onderscheid.
- Als er een verschil in grote is dan kan dat worden opgevat als grotere of mindere mate van heiligheid.

Jozef van Arimathea: van Hillel, Shammai of ... Sadduceeër?

- Mat 27:57 >> rijke man uit Arimathea, discipel van Yeshua.
- Mar 15:43 >> verwacht Gods Koninkrijk, waagde naar Pilatus te gaan.
- Luk 23:50 >> goed en rechtvaardig, NIET ingestemd met Yeshua's dood.
- Joh 19:38 >> geheime discipel van Yeshua uit angst voor de Joden.
- Rijk >> Er waren ook rijke Farizeeën (Hand 21:24 & 22:28).
- Arimathea >> kleine onbekende stad halverwege Galilea - Farizeeër.
- Discipel >> Zou de enig, bekende, Sadduceeër zijn die zich bekeert - Farizeeër.
- Verwacht Gods Koninkrijk >> Is er voor Sadduceeën al - Farizeeër.
- Goed en rechtvaardig >> Geen Sadduceeër is ooit zo beschreven - Farizeeër.
- Niet ingestemd dood Yeshua >> (Wel v/d Raad) Sadduceeën wilden macht behouden dus die stemden (*waarschijnlijk) wel allemaal in - Farizeeër.
- Geheime discipel uit angst >> Zoveel macht had de Raad dus toch...

Yeshua en Farizeeën drijven beiden demonen uit

- Luk 13:32 ... Zie, Ik drijf demonen uit en verricht genezingen, ...
Mat 12:27 En als Ik door Beëlzebul de demonen uitdrijf, door wie drijven uw zonen ze dan uit?
- De zonen van de Farizeeën drijven demonen uit >> Yeshua argumenteert dat dit enkel kan door Gods hulp.

Gulden regel

- B.T. Shabbat 31a Hillel zegt wat hatelijk is voor u, doe dat ook niet naar uw naaste, dit is de hele Torah; de rest is uitleg, ga het maar leren.
- Mat 7:12 Alles dan wat u wilt dat de mensen u doen, doet u hun ook zo, want dat is de Wet en de Profeten.

Gerechtigheid v/d Farizeeën was de standaard

- Mat 5:20 Want Ik zeg u: Als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan.
- Wat was de toon, in Torah staat doe dit, Yeshua legt de lat hoger. Als de Farizeeën (hun leer) niet rechtvaardig waren wat is dat dan voor een standaard??

Velen (allen) waren verwonderd over Hem

- Luk 4:15 En Hij gaf onderwijs in hun synagogen en werd **door allen geprezen.**
- Luk 5:26 En ontsteltenis greep hen allen aan en **zij verheerlijkten God**, en werden vervuld met vrees en zeiden: Wij hebben vandaag ongeloofelijke dingen gezien.
- Mar 6:2 En toen het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te onderwijzen; en velen die luisterden, **stonden er versteld** van en zeiden: Waar heeft Deze die dingen vandaan en wat is dit voor wijsheid die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen gebeuren?
- Zelfs leiders van synagogen kwamen naar Hem.
- Mar 5:22 En zie, er kwam een van de hoofden van de synagoge, wiens naam Jairus was; en toen hij Hem zag, wierp hij zich neer aan Zijn voeten.

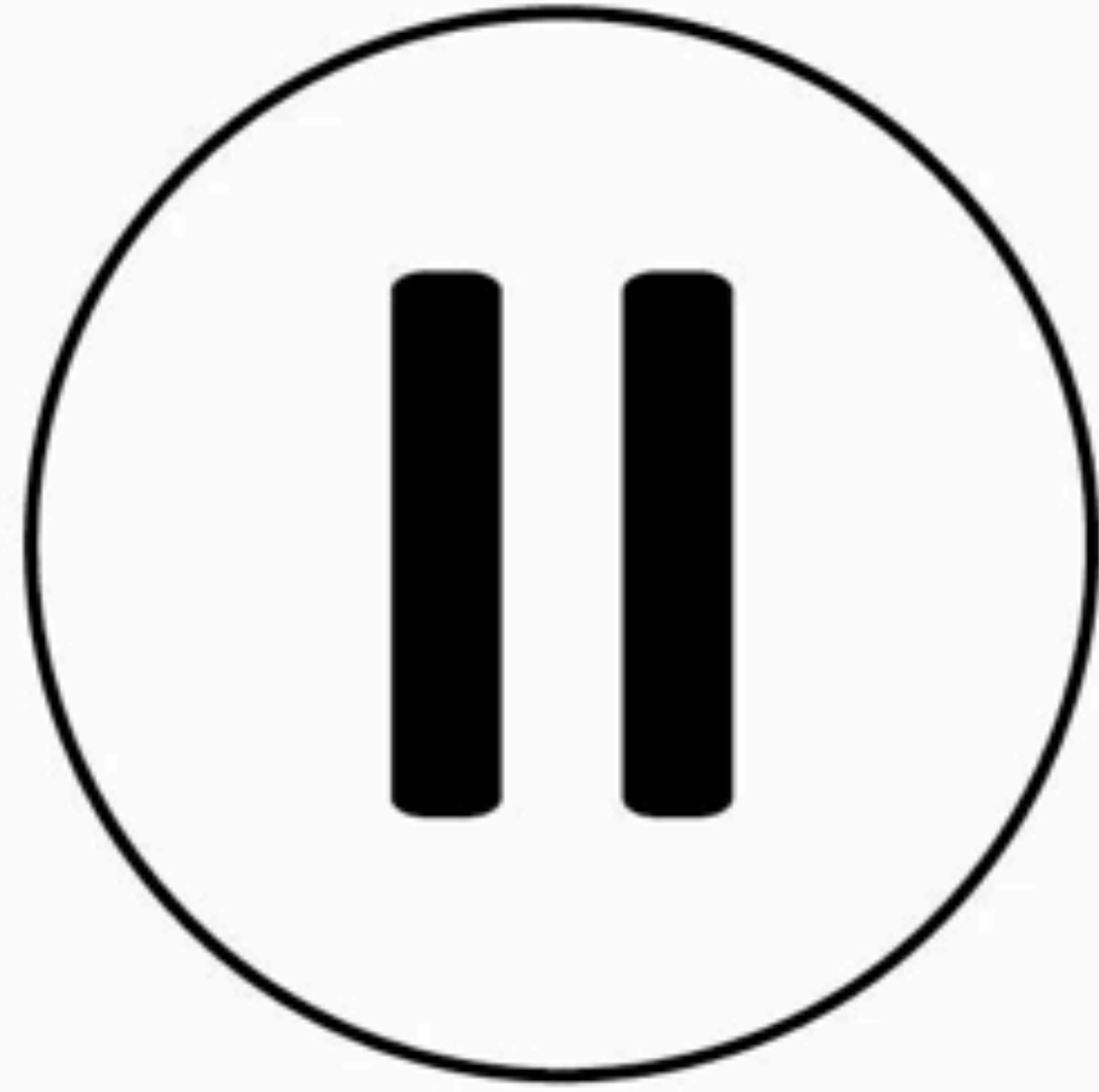
Nicodemus is een Farizeeër en spreekt voor meerderen

- Joh 3:1-2 En er was een mens uit de Farizeeën; zijn naam was Nicodemus, een leider van de Joden.
- 2 Deze kwam 's nachts naar Jezus en zei tegen Hem: **Rabbi, wij weten dat U van God gekomen bent als leraar**, want niemand kan deze tekenen doen die U doet, als God niet met hem is.
- Yeshua wordt Rabbi & leraar genoemd >> termen van respect & gezag.
- Hij spreekt in de meervoudsvorm **WIJ WETEN** dat Hij van God komt.
- Door Zijn tekenen (en ze moeten de Deu 13-test al hebben toegepast).
- Ze zouden dit niet toch zeggen als veel van Zijn onderwijs inging tegen hun eigen leer?

Overeenkomsten Yeshua & Farizeeën

- Niet op goede voet staan met Herodus.
- Bevond zich te midden van de Farizeeën volgens Johannes.
- Rabbi is een term die enkel werd gebruikt voor Farizeeën.
- Gulden regel was een spiegelbeeld van Hillel's gulden regel.
- Jozef van Arimathea, een Farizeeër, was Zijn discipel.
- Noemt Tefiliem en Tzietzi'ot in één adem.
- Gerechtigheid van de Farizeeën was de lat.
- Allen, ook leiders van de synagogen, waren verwonderd over Hem.
- Nicodemus spreekt, in de meervoudsvorm WIJ, vertrouwen uit in Hem.

- **Volgde Hij ook halacha van de Farizeeën?**

PAUZE

Hebben we halacha wel nodig?

- Ex 20:10 Wat is werken?
- Lev 23:40 Wat is een sierlijke boom?
- Lev 24:14 Vanaf welke leeftijd worden straffen toegepast?
- Deu 24:1-4 Maar waar staat hoe je moet trouwen?
- Deu 6:8 Hoe kan ik de geboden als een teken op mijn hand binden?
- Ex 21:24 Moet ik letterlijk dezelfde verwonding aan een ander geven?
- Num 19:2 Wat is een rode koe zonder enig gebrek?

- Ex 25:9,40 Tabernakel maken zoals het aan Mozes is getoond?
- Deu 12:21 Waar staat hoe ik dieren moet slachten zoals Ik (God) u heb geboden?

Yeshua volgde veel halacha van de Farizeeën

- Bidden voor het eten: Mat 14:19 & 15:36 (Deu 8:10 erna).
- Handen wassen voor het eten: Mar 7:2.
- Synagoge bezoeken: Luk 4:16.
- (Torah) & Haftarah lezing in de synagoge: Luk 4:17.
- Shma Israel belangrijkste: Mar 12:28-30 >> Deu 6:5-8 (Torah doen!).
- Amida in verkorte vorm Mat 6:9-13 Onze Vader >> 2,3,5,6,7,10,14,15,16,17,19.
- Shabbatsreis: Mat 24:20 (Hand 1:12).
- Waarom deze zaken doen/erkennen als Hij dat allemaal huichelarij zou vinden?

Zijn wij de enigen die dit zien?

- James Tabor (archeoloog):
- **Het is gebruikelijk om te denken dat Jezus de bittere vijand van alle Farizeeën is, terwijl in feite veel van zijn opvattingen over de Joodse wet de meer toegeeflijke standpunten van Hillel weerspiegelen. (Het Jezus-dynastie p.119).**
- BZ Bokser. p 194. schreef:
- **“In feite weerspiegelt zelfs de Bergrede, die vaak wordt gezien als de essentie en belichaming van Yeshua's leer, concepten die bekend zijn bij de Joden van zijn tijd en overeen komen met de rabbijnse leer.**

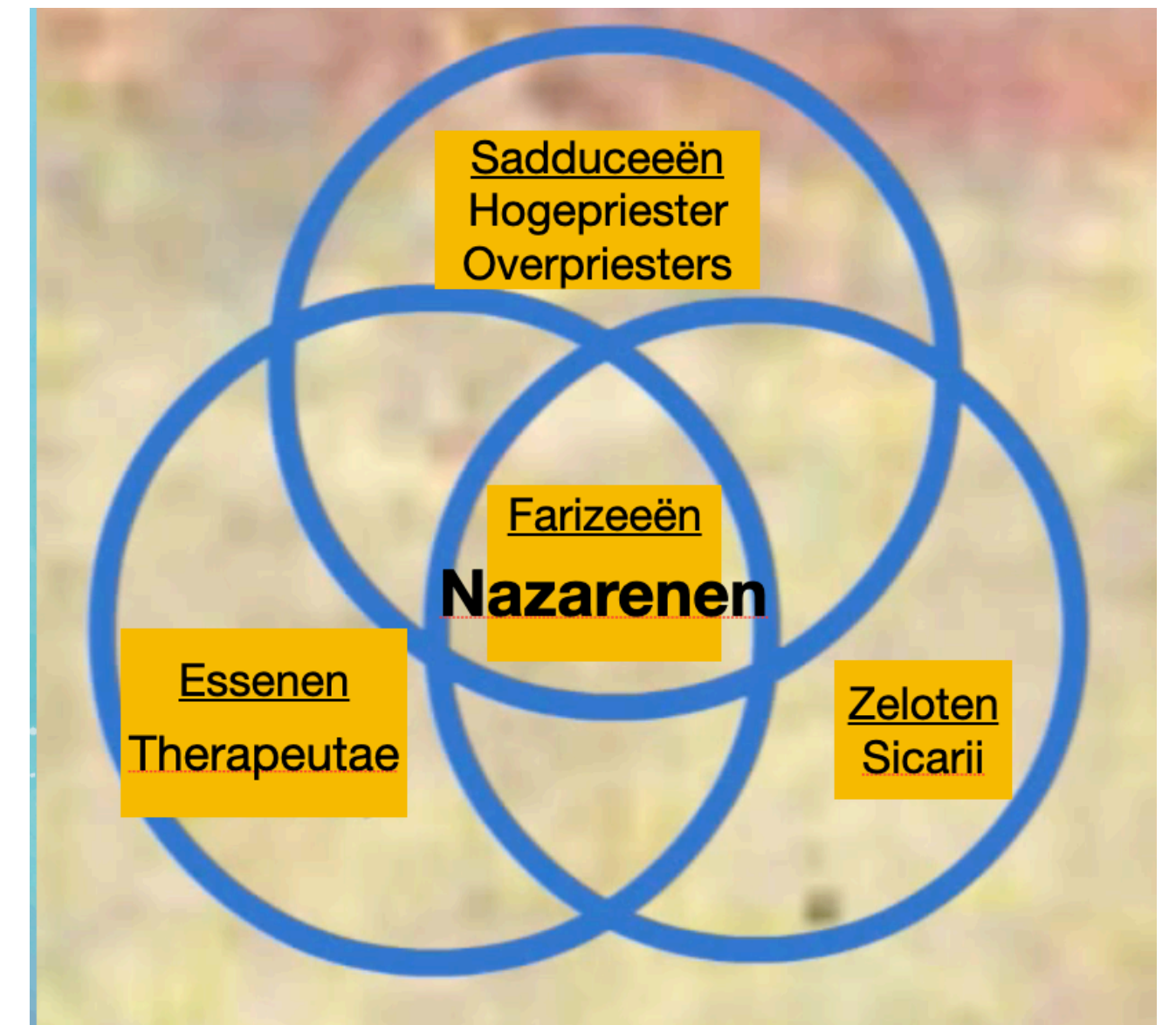
Zijn wij de enigen die dit zien?

- Finkel; G. Friedlander schreef:
- **"In feite bouwde Jesjoea een "hek om de Wet" - zoals aangegeven door de Aramese en Hebreeuwse onderliggende "vervulling" - net zoals de eerdere wijzen die door de Talmoed werden aangehaald deden (Pirke Avot 1.2). Het hek is opmerkelijk vergelijkbaar met dat van de wijzen."**
- Messiaanse theoloog Tim Hegg schreef:
- **"Jesjoea volgt zeker de halacha van de wijzen, ondanks het feit dat dergelijke tradities niet expliciet in de Geschreven Torah wordt vermeld."**

Zijn wij de enigen die dit zien?

- Messiaanse Jood David Stern schreef:

"Op basis van al mijn onderzoek hebben ikzelf en mijn collega's zonder enige twijfel ontdekt dat **Yeshua's leringen en levensstijl dichter bij het chassidische jodendom stonden dan enige andere vorm van jodendom.**"

- Ariel Cohen; Rabbi Yitzhak Kaduri, Isaac Lichtenstein,
- Baruch Korman, Andrew Roth; Itzhak Shapira, Yechezkel, Mordecai Griffin.

Volgde Yeshua dan alle halacha v/d Farizeeën?

Halacha voorbeeld (bij besnijdenis 8e dag)

- Bij bepaalde gelegenheden vinden we dat het naleven van verschillende geboden andere vervangt.
- 1) Er werden op sjabbat offers gebracht in de tempel;
- 2) Het gebod van Hogepriester kleding (Ex 28:8) overtreft het verbod op het dragen van shatnez (Lev 19:1)
- 3) praktisch alle geboden worden opgeschort om een leven te redden.
- a) Degene die de geboden gaf, vertelde ons dat in sommige gevallen, wanneer bepaalde geboden 'botsen', de ene mitswa voorrang heeft boven de andere.
- Het uitvoeren van een besnijdenis op Shabbat kan in hetzelfde licht worden bekeken.

a) Belangrijker gebod

Halacha voorbeeld (bij besnijdenis 8e dag)

- b) "De kinderen van Israël zullen de Shabbat in acht nemen, om de Shabbat van generatie op generatie te maken als een eeuwigdurend verbond."
- Het doel v/d heiliging v/d Shabbat, evenals het zich onthouden van werk op deze heilige dag, is om het eeuwig verbond tussen God en Zijn volk te onderhouden.
- Als zodanig vormt de brit (besnijdenis), die de ultieme uitdrukking is van Gods verbond – geëetst in ons eigen lichaam – geen tegenstrijdigheid met het houden van de Shabbat.
- Volgens deze redenering vervangt de besnijdenis de Shabbat niet, maar is het volledig in lijn met de geest van de rustdag.
- We eren de Shabbat door besnijdenissen uit te voeren.

b) Onderdeel van de Shabbat

Halacha voorbeeld (bij besnijdenis 8e dag)

- c) Het verbond van de besnijdenis symboliseert onze essentiële band met God. Deze essentiële band overstijgt de Torah en geboden en hun naleving (daarom is een "zondige" Jood net zo Joods als zijn meest rechtvaardige tegenhanger).
- Dienovereenkomstig vervangt of vult de besnijdenis de Shabbat niet aan - het bestaat op een niveau dat alle ge- en ver-boden van Torah overstijgt.

c) Overstijgt de Shabbat

b) Onderdeel van de Shabbat

a) Belangrijker gebod

Er zijn dus meerdere overwegingen te maken als het gaat om invulling van geboden, vandaar dat er ook zoveel discussie over was en is.

Niet alle halacha 1 >> oogsten & dorsen

- Luk 6:1 En het gebeurde op de tweede Shabbat na het Paasfeest dat Hij door de korenvelden ging; en Zijn discipelen **plukten** aren, **wreven** die met de handen stuk en aten ze op. 2 Sommigen van de Farizeeën zeiden tegen hen: *Waarom doet U wat niet geoorloofd is te doen op de Shabbat?*
- A) Men dacht dat het om een werkgroep ging en dan mag het niet.
- B) Men overtrad twee halachische regels (volgens Jeruzalem gebruik):
 1. Plukken >> oogsten >> 1 v/d 39 verboden zaken op Shabbat.
 2. Wreven >> dorsen >> idem.
- Yeshua geeft aan dat hun halacha, op dit punt, ernaast zit en dat Deu 23:25 ook van toepassing is op Shabbat.
- Deu 23:25 Wanneer u in het staande koren van uw naaste komt, mag u met uw hand aren plukken; maar u mag niet de sikkel slaan in het staande koren van uw naaste.

Niet alle halacha 2 >> mikveh

- Luk 11:37 Toen Hij dit zei, vroeg een Farizeeër aan Hem of Hij bij hem de maaltijd wilde gebruiken. Hij ging naar binnen en ging aanliggen. Toen de Farizeeër dat zag, **verwonderde** hij zich erover dat Hij Zich **niet eerst gewassen (βαπτίζω)** had voor het middagmaal. (Context >> Luk 11,27,29)
- Ging waarschijnlijk om het nemen van een Mikveh (**βαπτίζω**) ipv ongewassen (**ἀνίπτος**) handen.
- Peshitta: gereinigd ; TNT: ceremonially wash ; ASV: Bathed ; YLT: Baptised
- (**βαπτίζω** 80x >> 78x dopen & 2x wassen)
- (Leidse) Mar 7:4 en als zij van de markt komen, eten zij niet, voordat zij zich gebaad (**βαπτίζω**) hebben. (NASB20, HNV, Peshitta, ASV, YLT, TNT)
- Hier volgt Hij de traditie duidelijk NIET >> Farizeeër verwonderde zich ...!
- Was het om een punt mbt tot de echte reinheid (11:40) duidelijk te maken?
- ~~Of gewoon om te laten zien dat Hij hun halacha waardeloos vond?~~

Niet alle halacha 3 >> handen wassen

- Mar 7:2 En toen zij zagen dat **sommigen** van Zijn discipelen met onreine, dat is met **ongewassen (ἀνίπτος)** handen brood aten, berispten zij hen.
- 1) Hij deed het wel anders hadden ze het wel van Hem gezegd.
- 2) De meesten deden het wel >> er staat namelijk: 'sommigen'
- 3) Sommigen deden het niet >> **en dat was schijnbaar ok!!!**
- Eze 37:16 En u, mensenkind, neem een stuk hout voor uzelf en schrijf daarop: Voor Juda en voor de Israëlieten zijn metgezellen. Neem dan een ander stuk hout en schrijf daarop: Voor Jozef, het stuk hout van Efraïm, en van heel het huis van Israël, zijn metgezellen.
- Eze 37:22 Ik zal hen tot één volk maken in het land, op de bergen van Israël. Zij zullen allen één Koning als koning hebben. Zij zullen niet langer als twee volken zijn, en niet langer nog in twee koninkrijken verdeeld zijn.

Conclusie mbt halacha

- Mat 23:2-3 ... al wat zij u zeggen ... neem dat in acht en doe het; maar doe niet naar hun werken **want ze zeggen het maar doen het niet.**
- Luk 12:1 ... Hoed u voor het *zuurdeeg* v/d Farizeeën, dat is de **huichelarij**.
- Mat 16:12 ... op hun hoede ... voor het **onderricht** v/d Farizeeën & Sadduceeën.
- Mar 7:9 En Hij zei tegen hen: **U stelt Gods gebod op een mooie manier terzijde om u aan uw overlevering te houden!**
- 1 Kon 12:25-33 Jerobeam begon, zonder Judah, met zijn invulling van Torah...
- Zach 8:23 ... tien vastgrijpen **יְהוָה אִשׁ** want God is met u.
- Yeshua ging naar de Tempel ondanks de misstanden, wat is onze les...?
- Ondergrens >> als het tegen Torah ingaat. >> **dan zeker niet.**
- Bovengrens >> Kijk maar in hoeverre de Messias jou hierin leidt.
- **Belangrijk: halacha ≠ Torah & Yeshua gaf ruimte naar BEIDE zijden!**

Was Yeshua nu een Farizeeër?

- Yeshua volgde (veel) halacha, maar (zeker) niet alles.
- Hij zei er niets van als zijn discipelen de halacha niet deden.
- Huichelarij van hun kant keurde Hij echter streng af. (Net als zichzelf)
- Paulus bleef zich identificeren als een Farizeeër.
- Veelal waren de discussies met de Farizeeën over verschillen tussen Shammai en Hillel.

- Yeshua zei NIET ik ben een Farizeeër, MAAR Zijn onderwijs overlapte vaak met één v/d twee fracties binnen hun groep/filosofie.
- De autoriteit ligt volgens Yeshua (op basis van Torah) bij de Farizeeën.
- In hoeverre komen de huidige rabbijnen overeen met de Farizeeën ...?